

Riksförbundet HjärtLung har utnämnt november till Lungmånaden. Runt om i landet riktar våra föreningar fokus på lungsjukdom, diagnos, behandling och rehabilitering.

Vid säsongsavslutningen för rörelsebingon Dutt'n'Go den 11 november 2025 fick vi en föreläsning om Astma och KOL av den engagerade sjuksköterskan Johanna Vikdahl från Erikslids Hälsocentral.

Johanna berättade om vad som är Astma och vad som är KOL och skillnaden däremellan.

VAD ÄR ASTMA

The diagram shows a cross-section of a normal airway on the left, labeled 'Normal Lung and Airway', and a cross-section of an inflamed airway on the right, labeled 'Inflamed Lung and Airway'. The inflamed airway is narrower and has a thick, yellowish mucus lining its walls.

- ASTMA ÄR EN INFLAMMATORISK SJUKDOM I LUFTRÖREN SOM ÄR PERIODISK.
- TRIGGAS AV ANSTRÄNGNING, KALL LUFT, FUKTIG LUFT, STRESS, STARKA DOFTER ELLER PARFYMER, ALLERGEN MM.
- SYMPTOM: SVÄRT ATT ANDAS, PIPANDE/VÄSANDE ANDNING, LÅNGVARIG HOSTA EFTER FÖRKYLNING ELLER OFÖRKLARLIGT, TUNGT ATT ANDAS ELLER HOSTA VID ANSTRÄNGNING.
- BEHANDLAS MED ASTMAKORTISON FÖR ATT DÄMPA INFLAMMATION.

VAD ÄR KOL?

The diagram shows a person's lungs and the path of air. It highlights that in COPD, the airways are narrowed and the lung tissue is damaged, making it difficult to breathe.

• STADIE INDELNING

Stadium	FEV1 (% av förväntat)	FVC (% av förväntat)	FEV1/FVC
1	≥ 80	≥ 80	≥ 0,70
2	50-79	≥ 80	≥ 0,70
3	30-49	≥ 60	≥ 0,70
4	< 30	< 60	< 0,70

- KRONISK SJUKDOM
- VANLIGASTE SYMPTOMET ÄR ANDNÖD VID ANSTRÄNGNING OCH I VILA.
- HUSTA OCH SLEM
- ÖMHEIT I BRÖSTKÄRGEN
- TRÖTHET OCH KONCENTRATIONSVÄGRHETER.
- FÖRSMÄRKNINGSLÖST ÖKAD ANDNÖD OCH ÖKAD MÄNGD SLEM, MER ANDNÖD AT SLEN.
- STADIER 1-4 A-E
- CAT
- FÖRSÄMRINGSPUNKTER

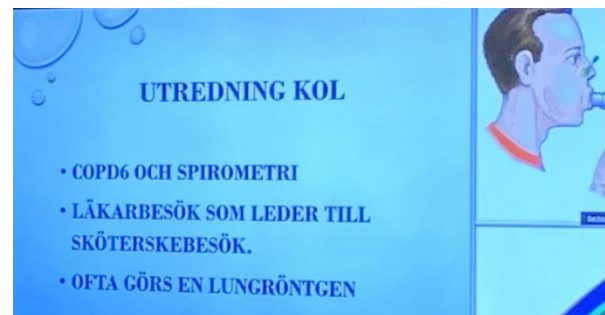
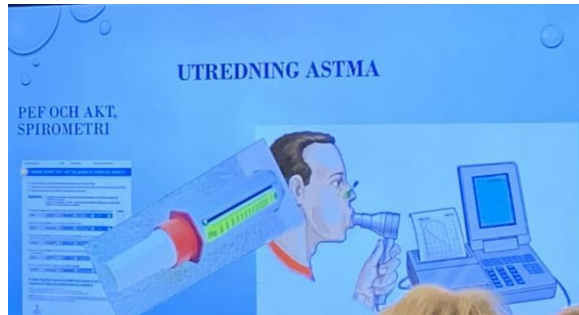
SKILLNADER MELLAN ASTMA OCH KOL

BÅDA ÄR EN INFLAMMATIONSSJUKDOM

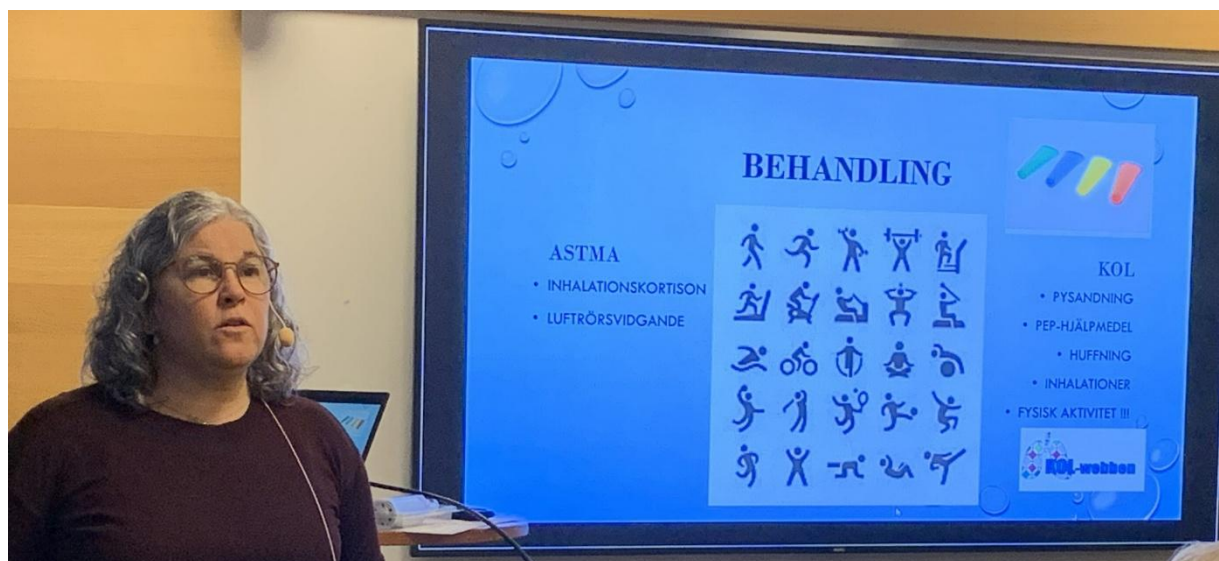
The diagram shows a pair of lungs with the text 'CBD VS ASTHMA' overlaid. The lungs are shown in a cross-section, with the bronchi and alveoli visible.

ASTMA	KOL
• ATTACKER AV ANDNÖD • PLÖVLIG DEBUT, BEHÖR EN GÅR UPP OCH NER, BEHÖR ÅRSVISA ÖKAD ALLERGI • VÄRDLIGERAD KAN LEVA MED VÄRDLIGT LITTA SYMPTOM • HÖRSTUHL I ALLA ÅLDERAR • LÄFTLIG KOPPHUST • ÖFTAST NATTLIG HUSTA • ÖFTAST ALLERGI ELLER EKSEM	• ANDNÖD TILL EN DÖRLJAN VID ANSTRÄNGNING, SEDAN ÄVEN I VILA. • SMYGANDE DEBUT OCH SUCCESSTV ÖKAND BESVÄR, VID MÄTTIG TILL SVÄR SJUKDOM ALDRIG BESVÄRSFRI • LÄKEMEDEL KAN LINDRA SYMPTOMEN OCH FÖREBYGGA FÖRSÄMRINGSPERIODER. • ÖFTAST HISTORIA AV LÅNGVARIG RÖKNING, PASSIV RÖKNING, SVETSARE, COLYLÄGGARE. • PATIENT SÄLLAN UNDER 40 ÅR • VANLIGT MED MORGONHUSTA MED UPPHÖSTNINGAR • ENGEN DIREKT KÖPPLING TILL ALLERGI ELLER EKSEM.

För patienter som söker för andningssvårigheter görs utredningar för att fastställa orsakerna till problemen. Det kan krävas omfattande tester och undersökningar för att komma fram till vad det rör sig om.

Den behandling som kan komma i fråga är individuell för varje patient och beroende av flera faktorer som noterats. Astma kan i många fall botas men KOL går inte att bota på samma sätt, det gäller bara att lindra.

Då utredningen är klar får patienten de mediciner och andra åtgärder som är lämpliga och sedan görs löpande uppföljning årsvis av hur sjukdomen utvecklas.

Efter föreläsningar fick deltagarna ställa egna frågor. Det var mycket nöjda medlemmar i Riksförbundet HjärtLung Skellefteå som lämnade lokalen efter spel och information.

Tack till Johanna!!